

СТАНОВИЩЕ

От проф. д.ю.н. Йонко Кунчев за дисертацията на Димитрия Дърмонска на тема „Въззивно обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела” за присъждане на научна и образователна степен „доктор”

Дисертацията в обем от 299 страници е структурирана в увод, три глави, заключение и списък на използваната литература представлява задълбочено теоретично изследване на въззивното производство, образувано по жалба на страните и протест на прокурора. Въз основа на анализа на историческото развитие на въззивното производство както в Европа, така и в България е разгледана същността и основните характеристики на въззивното производство, съгласно действащия НПК. Едновременно с това е направена и съпоставка с касационното производство от гледна точка на общото и различието между двете контролни производства по невлезли в сила присъди. Една от основните характеристики на въззивното производство, която е направена в дисертацията е, че жалбата на страните и протеста на прокурора са само повод за образуване на това производство, но не и за определяне пределите на проверката от второинстанционния съд. В същото време се отчита и факта, че на практика това производство е преди всичко контролно, а не „второ първо”, т.е. делото не се пререшава по същество. Правилно е направен извод, че въззивната инстанция е от гледна точка на контролните си правомощия е втора по фактите и първа по правото с което се отличава от касационната инстанция. От тази позиция още по-детайлно са анализирани сходството и различието между въззивното и касационното производство.

Детайлно е анализиран предметът на въззивната проверка. Интересен от теоретична гледна точка е направеният в дисертацията анализ на понятието „правилност” на присъдата като в исторически план е проследен процесът на неговото тълкуване. Въз основа на този анализ е предложена дефиниция за правилност на присъдата.

От съществено теоретично и практическо значение са разгледаните в дисертацията въпроси относно допускането и събирането на доказателства във въззивното производство, включително и доказателствените искания на страните по делото. Подчертаните са изключителните правомощия на въззивната инстанция да установява нови фактически положения и върху цялостната оценка на доказателствения материал от една страна да формира вътрешното си убеждение, а от друга да отговори на доводите на страните, подали жалбата или протеста. Направена е обща систематизация на принципните положения относно допускането и събирането на доказателства от въззивната инстанция.

Основните изводи са подкрепени и с решения на ВКС. В логична връзка с тези изводи е направена систематизация детайлен анализ на правомощията на въззивната инстанция, съгласно съответните разпоредби на НПК. В съответствие с тези разпоредби е разгледана е същността на присъдата и решението на въззивната инстанция.

Направените предложения de lege ferenda са основателни. Някои от тях са редакционни, а други по същество.

Към дисертацията могат да се направят и някои бележки и препоръки.

1. В съответствие с чл. 313 и 314 НПК в дисертацията е разгледан въпроса за предмета и пределите на въззивната проверка. Но предмета определя пределите на въззивната проверка. Нейните предели не могат да бъдат извън нейния предмет. В този смисъл би било интересно от теоретична и практическа гледна точка да се обясни отношението между предмет и предели на въззивната проверка, както и дали чл. 313 изобщо е необходим, сред като разпоредбата на 314 НПК изцяло го възпроизвежда и в същото време конкретизира.

2. Подсъдимият е определен като «орган на доказване». Считаю, че дори и в кавички, той не би могъл да бъде определян като такъв. Фактът, че подсъдимият може да участва в процеса на доказването по никакъв начин не ни дава основание дори и условно да го определяме като орган на доказване, защото за разлика от органа на доказване той, както е известно, няма задължение да доказва каквото и да е факт.

3. На редица места в автореферата се възпроизвеждат разпоредби от НПК под формата на направени изводи и резултати от дисертационното изследване («посочено е», «подчертано е», «акцентирано е» и т.н.) Например: «...подчертано е, че чл. 314 НПК се отнася не до предмета на въззивната проверка, определен от чл. 313 НПК, а до нейните предели...» (с. 8 от автореферата). Подобни «подчертавания», «посочвания» са направени от законодателя, а не от докторанта, поради което не могат да бъдат определени като резултати от дисертационното изследване. Резултати биха били изводите, които могат да се направят от тези норми с оглед практическото им прилагане и възможността за тяхното усъвършенстване.

4. В дисертацията е посочено, че присъдата на първата инстанция е правилна, когато е «постановена при спазване изискванията на материалния и процесуалния закон, чрез която е разкрита обективната истина по делото...» Присъдата не е *средство* за разриване на обективната истина; ако е правилна тя може да бъде само *отражение* на разкритата обективна истина. Постановявайки я, съдът отразява вътрешното си убеждение относно фактите по делото, ако бъдат доказани по надлежния ред.

5. В заключителната част са систематизирани основните изводи и предложения за изменение и допълнение на НПК, които са направени в различни раздели на дисертацията. Бих препоръчал вместо тяхното повторение, в заключението да се направят обобщения на базата на вече направените изводи в съдържанието на дисертацията. Тогава историческият преглед на въззивното производство би могъл да намери своето теоретично обяснение от гледна точка на очертани чрез изводи тенденции. Тогава заключението действително би било «заключение» със съответната теоретична тежест.

6. Основната ми принципна бележка относно дисертацията е, че не са отчетени измененията и допълненията на НПК, които влязоха в сила от 5.11.2017 г., но са обнародвани през август същата година (ДВ бр. 63 от 4.08.2017).

Тези бележки не разколебават общата ми положителна оценка на дисертационния труд. Те имат предимно препоръчителен характер с оглед бъдещото доусъвършенстване на труда.

Авторефератът напълно съответства на съдържанието на дисертацията.

Реалистично в автореферата са посочени основните приноси на дисертационния труд: цялостно изследване на въззивното производство по Глава 21 НПК; подробен анализ в теорията и съдебната практика становища по темата; посочване несъвършенствата на правната уредба на разглежданата в дисертацията материя, както и предложения за нейното усъвършенстване.

По темата на дисертацията са публикувани три статии в различни списания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертацията представлява задълбочено, всестранно и пълно изследване на въззивното производство по Глава двадесет и първа на НПК. Направените изводи, теоретични обобщения и предложения за изменения и допълнения на НПК представляват интерес както за наказателнопроцесуалната теория, така и за съдебната практика. Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 6 от Закона за развитие на академичния състав в Република България. Той показва, че Димитрия Николаева Дърмонска притежава задълбочени теоретични знания в областта на наказателния процес и способност за самостоятелно научно изследване. Това ми дава основание да считам, че тя е достойна за присъждане на научна и образователна степен «доктор».

30.12.2017 г.
София

Подпис:
(проф. д.ю.н. Й. Кунчев)